

Tiedote
9.3.2004

Uusi pikatesti juurikäpättyypin määrittämiseksi

Metsäntutkimuslaitoksessa on kehitetty molekyylibiologinen tunnistusjärjestelmä, jonka avulla tyvilahoisesta kuusesta voidaan nopeasti ja luotettavasti määrittää, onko kysymyksessä kuusenjuurikäpää vai männynjuurikäpää.

Juurikäpättyypin tunnistaminen on tähän asti ollut työlästä ja aikaavieppä, mutta nyt kehitetyn testin avulla tauti voidaan määrittää lahokuusta jopa yhdessä vuorokaudessa. Siten uusi pikatesti soveltuu hyvin käytännön metsätalouden tarpeisiin. Metla tarjoaa menetelmään perustuvaa tunnistuspalvelua metsänomistajille, joiden kannattaa harkita sen käyttöä, mikäli laho kuusikko on tarkoitus uudistaa männylle. Testi on tarpeen erityisesti sellaisilla alueilla, joilla männynjuurikäpää esiintyy yleisesti.

Suomessa esiintyy kaksi juurikäpälajia. Männyn tyvitervastautia aiheuttava männynjuurikäpää kasvaa ainoastaan männyssä. Sen sijaan kuusella voi esiintyä sekä kuusen- että männynjuurikäpää, jotka molemmat aiheuttavat kuusen tyvilahoa eli maannousemaa. Kuusen tyvilaho ja männyn tyvitervastauti ovat taloudellisesti tuhoisimmat metsätautimme. Kuusen tyvilaho vähentää puun arvoa huomattavasti, vaikka tauti ei tavallisesti johdakaan puun kuolemaan. Männyn tyvitervastauti on vielä pahempi tuhonaiheuttaja, koska se yleensä tappaa saastuneet puut.

Puulajin vaihto on usein välttämätöntä

Juurikäpää pystyy siirtymään juuriyhteyksien kautta edellisen puusukupolven saastuneista kannoista taimikkoon. Siten kerran saastuneessa metsikössä on odotettavissa yhä pahenevia tuhoja, mikäli puulajia ei vaihdeta sientä kestäväksi. Jos lahonaiheuttajana on kuusenjuurikäpää, voidaan alueella siirtyä kasvattamaan mäntyä, koivua tai haapaa. Mikäli kuusikon lahottajana on männynjuurikäpää, ei puulajin vaihto männynksi auta. Siinä tapauksessa metsänuudistamiseen voidaan suositella ainoastaan lehtipuita.

Kuusikoiden tyvilahoa esiintyy kaikkialla Etelä-Suomessa, runsaimmin Suomenlahden rannikolla ja Lounais-Suomessa. Männyn tyvitervastautia on eniten Kaakkois-Suomessa, mutta sitä on tavattu myös muualta Etelä-Suomesta, etenkin harjumaiden männiköistä.

Lisätietoja:

Professori Jarkko Hantula, Vantaan tutkimuskeskus, puh. 010 211 2620, sähköposti: jarkko.hantula@metla.fi

Tiedote on luettavissa Metlan Internet-sivuilla osoitteessa:
<http://www.metla.fi/tiedotteet/2004/2004-03-09-juurikaapa.htm>